

Vzdělávání úředníků státní správy a samosprávy v oblasti nového soukromého práva a doprovodné legislativy, reg. č. CZ.1.04/4.1.00/B6.00021

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

Projekt je financován z Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a ze státního rozpočtu ČR.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

OBČANSKÝ ZÁKONÍK

zákon č. 89/2012 Sb.

„NOZ“

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

„Lidé padají do pastí, kupují byty a domy bez práva k cestě!“

„Zákazy koček končí, práva nájemníků posílila!“

„Tisíce lidí žijí na časované bombě! Mají byty na cizích pozemcích.“

„Dábel je v detailu nového zákoníku!“

„Dvouletá záruka na zakoupené zboží letos skončí!“

„V ulicích se hromadí peněženky. Může za to nový zákoník!“

„Nový občanský zákoník: ráj pro nájemníky, peklo pro pronajímatele!“

„Nový zákoník žene lidi na katastrální úřady.“

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

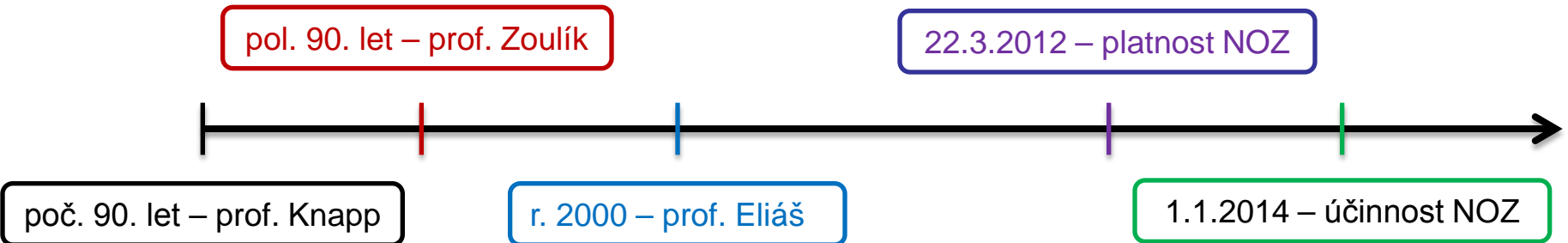

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

VZNIK A FORMA NOZ

- Práce na rekonstrukci soukromého práva

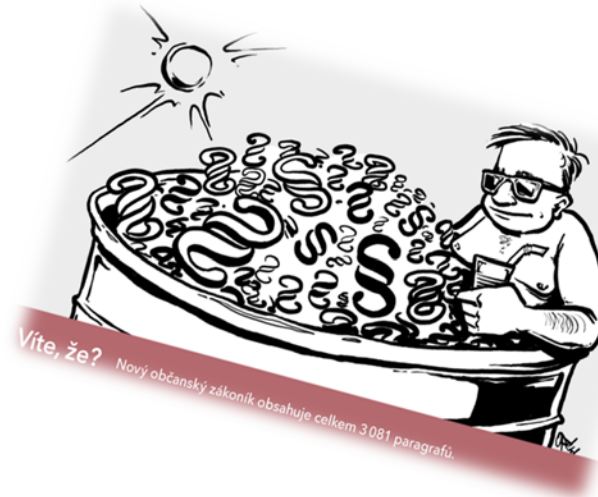

- NOZ – 3081 paragrafů**

- 90% § max. 2 odstavce
- 90% odstavců max. 2 věty
- **238 předpisů zrušeno**
- celkový nárůst o cca 20 %

- Jazyk zákona – DZ str. 22**

- tradiční a jasné pojmy
- nahrazení cizích slov a složitých formulací
- právní domněnky a větné spojky

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

VÍCE INFORMACÍ

<http://obcanskyzakonik.justice.cz/>

NOVÝ OBČANSKÝ ZÁKONÍK Hledat

[Zákony a stanoviska](#) [Infocentrum](#) [Kontakt](#)

OBEČNÁ ČÁST **DĚDICKE PRÁVO** **RODINNÉ PRÁVO** **SMLUVNÍ PRÁVO** **VĚCNÁ PRÁVA** **NÁHRADA ÚJMY** **MEZINÁRODNÍ PRÁVO** **OBCHODNÍ KORPORACE**

„Zákon pro život, zákon inspirovaný životem.“ Ministerstvo spravedlnosti České republiky

Od 1. ledna 2014 se řídíme novým občanským zákoníkem, ale také zákonem o obchodních korporacích a zákonem o mezinárodním právu soukromém. Rekodifikace soukromého práva je vůbec největší legislativní změnou od počátku 90. let. [Více informací](#)

? Časté dotazy

Mohu si vybrat způsob nahrazení škody?

Za současného stavu se škoda nahrazuje primárně v penězích. Uvedení do původního stavu je možné pouze, pokud o to poškozený sám požádá a soud to zárov...

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

„PRVNÍCH 14“

89

ZÁKON

ze dne 3. února 2012

občanský zákoník

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ
OBCENÁ ČÁST]

HLAVA I

PŘEDMĚT ÚPRAVY A JEJÍ ZÁKLADNÍ ZÁSADY

Díl 1

Soukromé právo

§ 1

(1) Ustanovení právního řádu upravující vzájemná práva a povinnosti osob vytvářejí ve svém souhrnu soukromé právo. Uplatňování soukromého práva je nezávislé na uplatňování práva veřejného.

(2) Nezakazuje-li to zákon výslovně, mohou si osoby ujednat práva a povinnosti odchýlně od zákona; zakázána jsou ujednání porušující dobré mravy, veřejný pořádek nebo právo týkající se postavení osob, včetně práva na ochranu osobnosti.

§ 2

(1) Každé ustanovení soukromého práva lze vykládat jenom ve shodě s Listinou základních práv a svobod a ústavním pořádkem vůbec, se zásadami, na nichž spočívá tento zákon, jakož i s trvalým zřetelem k hodnotám, které se tím chrání. Rozejde-li se výklad jednotlivého ustanovení pouze podle jeho slov s tímto příkazem, musí mu ustoupit.

(2) Zákonnému ustanovení nelze přikládat jiný význam, než jaký plyne z vlastního smyslu slov v jejich vzájemné souvislosti a z jasného úmyslu zákonodávce; nikdo se však nesmí dovolávat slov právního předpisu proti jeho smyslu.

(3) Výklad a použití právního předpisu nesmí být v rozporu s dobrými mravy a nesmí vést ke krutosti nebo bezohlednosti urážející obvyklé lidské citění.

§ 3

(1) Soukromé právo chrání důstojnost a svobodu člověka i jeho přirozené právo brát se o vlastní štěstí a štěstí jeho rodiny nebo lidí jemu blízkých takovým způsobem, jenž nepůsobí bezdůvodně újmu druhým.

(2) Soukromé právo spočívá zejména na zásadách, že

- a) každý má právo na ochranu svého života a zdraví, jakož i svobody, cti, důstojnosti a soukromí,
- b) rodina, rodičovství a manželství požívají zvláštní zákonné ochrany,
- c) nikdo nesmí pro nedostatek věku, rozumu nebo pro závislost svého postavení utrpět neúměrnou újmu; nikdo však také nesmí bezdůvodně těžit z vlastní neschopnosti k újmě druhých,
- d) daný slib zavazuje a smlouvy mají být splněny,
- e) vlastnické právo je chráněno zákonem a jen zákon může stanovit, jak vlastnické právo vzniká a zaniká, a
- f) nikomu nelze odepřít, co mu po právu náleží.

(3) Soukromé právo vyvěrá také z dalších obecně uznaných zásad spravedlnosti a práva.

§ 4

(1) Má se za to, že každá svěprávná osoba má rozum průměrného člověka i schopnost užívat jej s běžnou péčí a opatrností a že to každý od ní může v právním styku důvodně očekávat.

(2) Činí-li právní řád určitý následek závislým na něčím vědomosti, má se na mysl vědomost, jakou si důvodně osvojí osoba případu znalá při zvažování okolností, které jí musely být v jejím postavení zřejmé. To platí obdobně, pokud právní řád spojuje určitý následek s existencí pochybnosti.

§ 5

(1) Kdo se veřejně nebo ve styku s jinou osobou přihlásí k odbornému výkonu jako příslušník určitého povolání nebo stavu, dává tím najevo, že je schopen

§ 11

jednat se znalostí a pečlivostí, která je s jeho povoláním nebo stavem spojena. Jedná-li bez této odborné péče, jde to k jeho tůži.

(2) Proti vůli dotčené strany nelze zpochybnit povalu nebo platnost právního jednání jen proto, že jednal ten, kdo nemá ke své činnosti potřebné oprávnění, nebo komu je činnost zakázána.

§ 6

(1) Každý má povinnost jednat v právním styku poctivě.

(2) Nikdo nesmí těžit ze svého nepoctivého nebo protiprávního činu. Nikdo nesmí těžit ani z protiprávního stavu, který vyvolal nebo nad kterým má kontrolu.

§ 7

Má se za to, že ten, kdo jednal určitým způsobem, jednal poctivě a v dobré víře.

§ 8

Zjevně zneužití práva nepoživá právní ochrany.

Díl 2

Užití předpisů občanského práva

§ 9

(1) Občanský zákoník upravuje osobní stav osob.

(2) Soukromá práva a povinnosti osobní a majetkové povahy se řídí občanským zákoníkem v tom rozsahu, v jakém je neupravují jiné právní předpisy. K zvyklostem lze hledět tehdy, dovolává-li se jich zákon.

§ 10

(1) Nelze-li právní případ rozhodnout na základě výslovného ustanovení, posoudí se podle ustanovení, které se týká právního případu do obsahu a účelu posuzovanému právnímu případu nejbližšího.

(2) Nemá-li takové ustanovení, posoudí se právní případ podle principů spravedlnosti a zásad, na nichž spočívá tento zákon, tak, aby se dospělo se zřetelem k zvyklostem soukromého života a s přihlédnutím k stavu právní nauky i ustálené rozhodovací praxi k dobrému uspořádání práv a povinností.

Díl 3

Ochrana soukromých práv

§ 12

Každý, kdo se cítí ve svém právu zkrácen, může se domáhat ochrany u orgánu vykonávajícího veřejnou moc (dále jen „orgán veřejné moci“). Nemá-li v zákoně stanoveno něco jiného, je tímto orgánem veřejné moci soud.

§ 13

Každý, kdo se domáhá právní ochrany, může důvodně očekávat, že jeho právní případ bude rozhodnut obdobně jako jiný právní případ, který již byl rozhodnut a který se s jeho právním případem shoduje v podstatných znacích; byl-li právní případ rozhodnut jinak, má každý, kdo se domáhá právní ochrany, právo na přesvědčivé vysvětlení důvodu této odchylky.

§ 14

Svépomoc

(1) Každý si může přiměřeným způsobem pomoci k svému právu sám, je-li jeho právo ohroženo a je-li zřejmé, že by zásah veřejné moci přišel pozdě.

(2) Hrozí-li neoprávněný zásah do práva bezprostředně, může jej každý, kdo je takto ohrožen, odvrátit úsilím a prostředky, které se osobě v jeho postavení musí jevit vzhledem k okolnostem jako přiměřené. Směřuje-li však svépomoc jen k zajištění práva, které by bylo jinak zmařeno, musí se ten, kdo k ní přikročil, obrátit bez zbytečného odkladu na příslušný orgán veřejné moci.

HLAVA II

OSOBY

Díl 1

Všeobecná ustanovení

§ 15

(1) Právní osobnost je způsobilost mít v mezích právního řádu práva a povinnosti.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOSTPODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

SOUKROMÉ PRÁVO

§ 1

„Ustanovení právního řádu upravující vzájemná práva a povinnosti osob vytvářejí ve svém souhrnu soukromé právo. Uplatňování soukromého práva je nezávislé na uplatňování práva veřejného.“

- nové pojetí pojmu soukromého práva
- znovuzavedení koncepce právního dualismu

„Nezakazuje-li to zákon výslovně, mohou si osoby ujednat práva a povinnosti odchylně od zákona; zakázána jsou ujednání porušující dobré mravy, veřejný pořádek nebo právo týkající se postavení osob, včetně práva na ochranu osobnosti.“

- rozlišení kogentních a dispozitivních právních norem

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

VÝKLAD A POUŽITÍ

§ 2

- metodologické minimum pro interpretaci NOZ
- při interpretaci NOZ je třeba vždy hledat smysl a účel konkrétního pravidla
- výklad vždy v souladu s:
 - i. ústavním pořádkem ČR
 - ii. zásadami NOZ
 - iii. hodnotami které NOZ chrání
- důraz na kombinaci jazykového, systematického, historického a zejména teologického výkladu

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

ZÁKLADNÍ ZÁSADY

§ 3

- vyjmenování některých zásad soukromého práva (neuzavřený výčet)
 - I. autonomie vůle = hlavní zásada NOZ
 - II. neminem laedere = nikomu neškodit
 - III. právo na štěstí = „brát se o štěstí své, rodiny a blízkých“
 - IV. pacta sunt servanda = slib zavazuje a smlouvy mají být plněny
- ochrana života, zdraví, svobody, cti, důstojnosti, rodiny, vlastnictví, atd.

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

PRŮMĚRNĚ ROZUMNÝ, POCITVÝ PROFESIONÁL, JEDNAJÍCÍ V DOBRÉ VÍŘE, PRÁVA NEZNEUŽÍVAJÍC (§ 4 - § 8)

- průměrně rozumný člověk (§ 4)
 - vyvratitelná domněnka → každý má selský rozum
 - průměrně rozumný ≠ středoškolák
- profesionalita (§ 5)
 - požadavek lege artis
 - kvalifikované jednání profesionála (i domnělého)
- poctivost (§ 6)
 - nadstandard chování v právním styku („zásada čestného žití“)
- presumpce poctivosti a dobré víry (§ 7)
 - člověk jednal poctivě a v dobré víře, není-li prokázán opak
- zneužití práva (§ 8)
 - tradiční zásada soukromého práva

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

SUBSIDIARITA, ANALOGIE A POUŽITELNOST

§9 - § 11

- subsidiarita
 - aplikace NOZ, není-li upraveno jinak (jinde)
 - zvyklosti závazné jen tehdy, odkáže-li na ně zákon
- analogie
 - analogie zákon → latentní obsah zákona
 - analogie práva → návod soudci „rozhoduj rozumně“
- použitelnost
 - poukaz na použitelnost pravidel kontrakčního procesu (smlouva o zrušení a vypořádání SJM)

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

SOUDNÍ OCHRANA, LEGITIMNÍ OČEKÁVÁNÍ A SVÉPOMOC

§ 12 - § 14

- soudní ochrana (§ 12)
 - primárně soudní ochrana → jiný orgán
- legitimní očekávání (§ 13)
 - „závaznost“ precedentů
- svépomoc (§ 14)

POUŽITÍ „PRVNÍCH 14“

§ 3030

- „I na práva a povinnosti, které se posuzují podle dosavadních právních předpisů, se použijí ustanovení části první hlavy I.“
 - neprolamuje dosavadní kogentnost
 - nevede ke zhojení neplatnosti (X cestovní smlouva § 3078 → smlouva o zájezdu)

DĚKUJI ZA POZORNOST

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz